

הפקולטה למדע הרווחה והבריאות
كلية علوم الرفاه والصحة
החוג לסייעוד / قسم التمريض / לייש צ'ריל ספנסר
Faculty of Social Welfare & Health Sciences
The Cheryl Spencer Department of Nursing

תשע"ה. השלמות ב"א סיעוד בבני ברק, 2014-2015

ד"ר נירית פליבצקי טלפון: 050-5311950
דואר אלקטרוני nirpl@actcom.net.il

מיומנויות בין אישיות - התמודדות עם חיי עבודה 290.2846

מטרות הקורס: הרחבת הידע ההבנה והמיומנויות התמודדות עם חיי העבודה ביום ויום ובמצבי לחץ משבר, ברמה האישית, ברמת הצוות, בקשר עם המשפחות והחולים ובמצבי חולי שונים.

תכני השעורים: התכנים יכללו סוגיות הקשורות להשלכותיהם הרגשיות של מצבים מורכבים עימן מתמודדת האחות. נושאי הקורס יעסקו התמודדות עם מצבי דחק ותוקפנות בבי"ח, במשמעות קבלה ומתן עזרה, סגנונות התמודדות עם דחק, מערכות תמיכה, השלכות רגשיות של מחלות קשות על הפרט ומשפחתו, טראומה משנית, צמיחה מטרואומה, תקשורת בינאישית, הטיפול בקשיש הדמנטי וטיפול רגיש תרבות.

מטלות

הקורס יתנהל במתכונת של סדנה ולמידה פעילה - הכוללת ממדים חשיבתיים, רגשיים וחוויתיים.
סטודנטית הנעדרת יותר מפעמיים בסמסטר לא תוכל לעבור את הקורס.

הרכב הציון (שנתי):

א. עבודת סוף שנה: 80%
ב. השתתפות בדיונים בכיתה 20%

רשימת מקורות הקריאה

*ייתכנו שינויים בתוכן המאמרים ובסדרם בהתאם לצרכים העולים מן השדה ועל-פי בקשת הסטודנטיות.

השפעות מחלה ואשפוז בבי"ח על החולה ומשפחתו

שגיא, ד. (1999). מחלת אסטמה של ילד והשפעתה על המשפחה בכל שלב במעגל החיים המשפחתי. הרצאה מתוך סדנת טיפול בילדים, "מכבי" - שירותי בריאות- ת"א.

הפקולטה למדע הרווחה והבריאות
كلية علوم الرفاه والصحة
החוג לסייעודי קסם التمريض עייש ציריל ספנסר
Faculty of Social Welfare & Health Sciences
The Cheryl Spencer Department of Nursing

Greer, S., & Watson, M., (1987). Mental Adjustment to Cancer: Its Measurement and Prognostic Importance. *Cancer Surveys*. 6 (3), 439-453

התמודדות עם מחלה, אסטרטגיות התמודדות וסגנונות התמודדות.

בריאות:

אמיר, מ. (2005). נמלטים על נפשם: תגובות של אנשי מקצוע (מסוימים) כלפי חולים בסרטן. שיחות, י"ט (2), 185-188.

Greer, S., & Watson, M., (1987). Mental Adjustment to Cancer: Its Measurement and Prognostic Importance. *Cancer Surveys*. 6 (3), 439-453.

תדמור, צ. (2003). התמודדות הילד והמשפחה עם מחלת הסרטן. שיחות, י"ז (2), 143-148.

איזנברג, א. (2006) תסמינים פוסט-טראומטיים וצמיחה אישית מתוך חוויית המחלה. במה: ביטאון לעובדי בריאות בנושאי מחלת הסרטן והשלכותיה, 17 : 85-83 .

נהרי, מ. ותורן, ע. (2009) לא רוצה שירחמו עלי. פנים: כתב-עת לתרבות, חברה וחינוך, 47, 21-24, 29-26.

בריאות נפש:

לכמן, מ., ורועה, ד. (2003). התפתחות הידע על החלמה מסכיזופרניה וממחלות נפש ממושכות. שיחות, י"ח (1), 38-46.

מרגולין, י., ויצטום, א. ולוי, ע. (1995). אבחון שגוי ותיוג בפסיכיאטריה ותוצאותיהם. הרפואה, י"ב (128), 763-767.

רועה, ד., ועמיתיו. (2005). התפתחויות מחקריות והמשגתיות באשר להפרעות נפשיות קשות והשלכותיהן על תחום השיקום הפסיכיאטרי. חברה ורווחה, כ"ה (2), 207-222.

נ. שטרוד, י. שרשבסקי, א. בידני-אורבך, מ. לכמן, נ. שגיב, ט. זהבי (2007) סטיגמה בתחום בריאות הנפש: עמדות, התנסויות והתמודדויות של הורים לאנשים המתמודדים עם מחלה פסיכיאטרית. ירושלים, מאיירס-גוינט-מכון ברוקדייל ומשרד הבריאות- שירותי בריאות הנפש.

הפקולטה למדע הרווחה והבריאות
 كلية علوم الرفاه والصحة
 החוג לסייעוד / قسم التمريض / ע"ש צ'ריל ספנסר
Faculty of Social Welfare & Health Sciences
 The Cheryl Spencer Department of Nursing

(דמ-468-07)

שטרוד, נ., שרשבסקי, י., לכסמן, מ., בידני-אורבך, א., שגיב, נ., זהבי, ט. ולבב, י. (2008) המתמודדים עם מחלות פסיכיאטריות בעיני הציבור בישראל. חברה ורווחה, כ"ח, 1, 9-35.

קואלו, פ. (2005) ורוניקה מחליטה למות. תל אביב: ספרי חמד.

בריאות נפש במגזר החרדי

בילו, י., וויצטום, א. (1994). רגישות תרבותית בטיפול: קווי הנחייה לעבודה עם מטופלים חרדים. חלק א'. שיחות, ח (2), 114-119.

ויצטום, א., וגודמן, י. (1998). ביטוי מצוקה נפשית אצל חרדים: הבנייה נרטיבית והתערבות נרטיבית רגישת תרבות. חברה ורווחה, י"ח (1), 97-123.

טיפול רגיש תרבות

אלקרינאוי, ע. (2002). עבודה סוציאלית עם פונים ערבים במערכות לבריאות נפש. חברה ורווחה, כ"ב (1), 75-97.

גריסרו, נ., וויצטום, א. (1995). תופעת הזאר אצל עולי אתיופיה בישראל- היבטים תרבותיים וקליניים. שיחות, ט (3), 209-220.

יונגמן, ר., מינוצ'ין-איציקסון, ר., זילבר, נ., וזרה, מ. (1998). ביטויים של מצוקות נפשיות בקרב יהודי אתיופיה בישראל. חברה ורווחה, י"ח (1), 75-95.

בוכבינדר, א., אסעד, ס. (2000). דילמות אתיות של עובדים סוציאליים המטפלים באלימות נגד נשים בחברה הערבית. חברה ורווחה, כ (1), 67-81.

אוגר – דרייפוס. ל. (2007) תיווך לשוני ותרבותי של שירותים חברתיים השפעת תקשורת בין תרבותית על יחסי רופא חולה בישראל: מגזר העולים מבריה"מ לשעבר. הד האולפן החדש, 91, 29-41.

הקשיש הדמנטי

לבנשטיין, א. רון. פ. (2000) פגיעה בקשישים על ידי בני משפחה מטפלים שכיחות בתופעה בארץ, טיפולוגיה של הקורבן ושל בן משפחה המתעלל ואטיולוגיה של ההתעללות. חברה ורווחה, כ, 2, 175-192

בר- טור, ל. (2006) הערכת כשרותם של זקנים ושל המטפלים בהם. גרונטולוגיה לייג (4) 45-56.

הקשר בין איש המקצוע ללקוחותיו (חולה, משפחה ואנשי צוות)

וינשטיין, ש., ורונון, י. (2001). למחוק את הזכרון את ההבנה ואת התשוקה- תרומת אי- הידיעה לעבודת צוות טיפול רב-מקצועי. *חברה ורווחה, כ"א* (2), 195-212.

רוזנהיים, א. (2003). אמפתיה: מהותה ודרכיה, (73-116), בתוך *תצא נפשי עליך: הפסיכולוגיה פוגשת ביהדות*. תל-אביב: ידיעות אחרונות.

בנימיני, א. ושדה, צ. (2004). תפקיד האחות האונקולוגית: תפיסת הצוות הרב מקצועי לעומת תפיסת האחיות. *ביטאון הסייעוד האונקולוגי בישראל, י"ג* (1), 24-26.

בסקין, א., ובר-טל, י. (2010). מיניות בצל מחלת הסרטן: בחינת ההתאמה בתפיסות הבין-אישיות של חולה הסרטן והאחות, והשפעתה על סיפוק צרכי המידע של החולה בנושא המיניות. *ביטאון הסייעוד האונקולוגי בישראל, י"ט* (3), 6-15.

בצלאל, נ. וגולדשטיין, מ. (2008). שחיקה נפשית רגשית ופיזית בקרב אחיות העובדות בבתי חולים. *האחות בישראל, 177*, 147-150.

ברקנשטט, ח., פרלסון, ד., שלומזון, א., תובל, ע. חביבי, י. וזיו, א. (2013) השפעת תוכנית הדרכה על מיומנויות תקשורת של מתמחים בהרדמה עם משפחות מטופלים בטיפול נמרץ – תוצאות מחקר חלוץ. *הרפואה, 152*, 8.

הטיפול בטראומה ובאלימות

נוי, ש. (2000). *מצבי לחץ טראומטיים*. הוצאת שוקן. פרק 8.

לוי, ר. (2006). פגיעה מינית- התערבות בשעת משבר. [גרסה אלקטרונית]. נדלה ב 12 באוקטובר 2007 מ: <http://www.hebpsy.net/articles.asp>

פלד, ט. (2005) הכל חרדות, פרק 1, *מודל הכו"ח*, 56-25. מושב בן-שמן: הוצאת מודן

לואיס-הרמן, ג. (1992) *טראומה והחלמה*. תל אביב: עם עובד (פרק 4 ופרק 5)

Kessler, R., Sonnega, A., Bromet, E. & Nelson, C.B. (1995). Posttraumatic stress disorder in national comorbidity survey. *Arch Gen Psychiatry, 52*, 1048-1060.

הפקולטה למדע הרווחה והבריאות
كلية علوم الرفاه والصحة
החוג לסייעוד / قسم التمريض / ע"ש צ'ריל ספנסר
Faculty of Social Welfare & Health Sciences
The Cheryl Spencer Department of Nursing

טראומה משנית

טראומטיזציה משנית בקרב מטפלים:

פלד-אברהם, מ. בן יצחק, י. גאגין, ר. בוכבינדר, א. (2004) תגובות וצרכים רגשיים של עובדים סוציאליים לנוכח אירוע רב נפגעים. *חברה ורווחה*, כ"ד, 2, 181-200.

סולומון, ז. ברגר, ר. גינזבורג, ק. (2008) תסמינים פוסט טראומטיים ופסיכיאטרים וסגנון התמודדות רפרסיבי בקרב אנשי זק"א. *חברה ורווחה*, כ"ח, 1, 84-59.

ינאי, א. (2007). נפגעי איבה בישראל. אתגרים בהגשת טיפול וסיוע. *ביטחון סוציאלי*, 73, 11-39.

טראומטיזציה משנית - משפחות

סולומון, ז., לוי, ג., וייסמן, מ., פריד, ב., מיקולינסר, מ., פלוריאן, ו., בלייד, א. (1993). מקו החזית לחזית הבית: מחקר על טראומטיזציה משנית. *הרפואה*, 124, 750-755.

בן ארצי, נ., סולומון, ז. & דקל, ר. (2000) טראומטיזציה משנית בקרב נשות נפגעי תסמונת פוסט טראומטית ופגיעה מוחית קלה: מצוקה נטל ונפרדות פסיכולוגית. *חברה ורווחה*, כ, 5, 585-602.

צמיחה פוסט טראומטית

אופר, א. (2009) צמיחה פוסט טראומטית: אשליה חיובית או דרך חדשה לבחינת התמודדות עם טראומה? *חברה ורווחה*, כ"ט, 1, 63-84.